

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 8 juni 2007

Mål nr

B 3217-06

KLAGANDE

PB

Ombud och offentlig försvarare: Advokat KN

MOTPART

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Bokföringsbrott

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts dom den 21 juni 2006 i mål B 6975-05

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar hovrättens domslut endast på det sättet att beloppet av varje dagsbot bestäms till 30 kr.

För biträde åt PB i Högsta domstolen tillerkänns KN ersättning av allmänna medel med sextusenfemhundra-trettio-två (6 532) kr, avseende arbete. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 1 306 kr.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

PB har yrkat att Högsta domstolen fastställer tingsrättens domslut och att under alla förhållanden dagsbotens storlek sänks.

Riksåklagaren har bestritt ändring.

DOMSKÄL

PB, som är författare sedan 1996, förvärvade år 2001 efter rekommendationer ett aktiebolag. Bolagets enda intäkt var ersättningen för en filmoption om 26 000 kr som PB erhållit och som han tog upp i bolagets deklaration, varvid en skatteskuld uppkom för bolaget. Han förde vidare över sitt privata telefonabonnemang på bolaget som därmed erhöll telefonräkningar som emellertid PB själv betalade. Bolaget hade ingen löpande bokföring och upprättade inte någon årsredovisning, varför det påfördes förseningsavgifter. Det försattes i likvidation den 18 maj 2004 och i konkurs den 22 juni samma år. PB var ensam styrelseledamot i bolaget. Som domstolarna funnit har han genom att åsidosätta sin bokföringsskyldighet gjort sig skyldig till bokföringsbrott. Fråga i målet är om denna brottslighet skall bedömas som ringa.

I målet skall 11 kap. 5 § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2005 tillämpas. Det framgår varken av den dåvarande eller den nuvarande lagtexten

vilka omständigheter som särskilt skall beaktas vid bedömningen av om ett bokföringsbrott skall bedömas som ringa. I förarbetena till 23 kap. 5 § strafflagen, som i allt väsentligt motsvarar den nuvarande bestämmelsen, uttalades emellertid att till ringa brott skulle hänföras sådana fall som var synnerligen ömmande (NJA II 1942 s. 511).

Bestämmelserna om bokföringsbrott har en central roll i arbetet med att motverka ekonomisk brottslighet och andra oegentligheter i näringsverksamhet. Att bokföringsskyldigheten fullgörs på ett riktigt sätt är viktigt för en rad olika intressegrupper i samhället. Bokföringen är dessutom många gånger en förutsättning för att kunna utreda om brott har begåtts. (Se prop. 2004/05:69 s. 16.) Det finns därför skäl för att se allvarligt på bokföringsbrott och att ställa starka krav för att ett sådant brott skall bedömas som ringa. Om någon bokföring inte alls förekommit bör utrymmet för att betrakta brottet som ringa vara synnerligen begränsat och i det fall brottet dessutom begåtts i ett aktiebolag torde det endast under mycket speciella omständigheter kunna rubriceras som ringa. (Jfr Dahlgvist och Elofsson, Bokföringsbrott och bokföringslagen, 2 uppl., 2005, s. 106, SOU 1996:30 s. 128 och Ds 2002:57 s. 108.)

I rättsfallet NJA 2004 s. 618 bedömde Högsta domstolen ett aktiebolags försening med inlämnande av årsredovisning med tre respektive fyra månader för två räkenskapsår som bokföringsbrott av normalgraden trots att rörelsen hade en relativt blygsam omfattning.

PB har under tiden den 7 september 2001 till den 18 maj 2004 helt åsidosatt aktiebolagets bokföringsskyldighet. Någon löpande bokföring har inte skett och någon årsredovisning har inte upprättats. Även om antalet transaktioner

som skulle ha bokförts varit mycket begränsat har det inte varit helt obetydligt. Inte heller omsättningen har varit helt obetydlig, låt vara att även den varit blygsam. Vid en samlad bedömning av omständigheterna och med särskilt beaktande av intresset att verksamhet i aktiebolagsform bedrivs på ett korrekt sätt kan den brottslighet som PB gjort sig skyldig till inte bedömas som ringa. Han skall därför dömas för bokföringsbrott av normalgraden.

Högsta domstolen delar hovrättens bedömning att påföljden bör bestämmas till villkorlig dom jämte femtio dagsböter. Med hänsyn till vad PB här har uppgett om sina ekonomiska förhållanden skall varje dagsbot fastställas till 30 kronor.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck, Göran Regner,
Ann-Christine Lindeblad, Kerstin Calissendorff och Per Virdesten (referent)
Föredragande revisionssekreterare: Anders Norin